

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 102 (3264) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Robbanó töltőtollak

Az utóbbi időben egyre gyakrabban szerepelnek a hadijelentésekben a robbanó töltőtollak. Ezeket a gyalázatos és alattomos fegyvereket angol és amerikai repülők dobálják le légitámadásaik alkalmával előszeretettel iskolák, intézetek udvaraira, ahol könnyen az iskolások kezéig kerülnek. Nagyon sok esetben okoztak már halált ezek az alattomos robbanószközök. Nagyon sok szülő siratja már gyermekét a robbanó töltőtollak miatt.

Érdemes elgondolkozni ezeken a robbanó töltőtollakon. Fegyverek ezek is, a mai háboru szegényes fegyverei, amelyeket polgári lakosság ellen használnak fel, de még a polgári lakosságnak is legártatlanabb rétege, a gyermekek ellen. Mekkora eltévelyedése ez az erkölcsöknek! Mennyi aljasság és hitványosság kell ahhoz, hogy egy hadviselő nemzet ilyen fegyverekhez folyamodjon! Pedig az ilyen hadviselésre már régóta készülődtek az angol és amerikai hadvezetés. A mérnökök már régen elkészítették a terveket. Akkor, amikor az angol és amerikai sajtó még javában azt fújta, hogy a „fasiszta és náci örület minden áron háborút akar”. A tervek már régen készen állanak és a nagy angolszász hadigyárakban is talán már sok évvel ezelőtt készítik a többi hadieszközökkel együtt a robbanó töltőtollat is. Ott állítottak a raktárakban már akkor is, amikor még Chamberlain békeangyalnak játszott a magát és Roosevelt képmutató demokrata szöveget fuvalgató a Fehér Házban. Most pedig felhasználják ezeket a szegényes fegyvereket arra, hogy amire készítették: gyermekek, ártatlan emberpalánták legyilkolására.

Az emberi elvadulásnak ezt a módját már fokozni sem lehetne jobban. Amikor a harcmezők katonáit, a győztes harcos diadalmas pilótáit arra kényszerítik, hogy alattomos pokolgépekkel gyermekeket gyilkoljanak, akkor már elérkeztünk a teljes anarchiához. Akkor már semmi sem szent és sérthetetlen a háború furiái által megszállt ember előtt. De külön fejezet ez a pokolgépes háború az angolszász népek történetében is. Azt mindig tudtuk, hogy az egész erkölcsiségük külsőleg és minden nyakatekert okoskodás önző érdekeket takar. De az elvadulásnak ezt a fokát még sem tételezhettük fel. Ez már a lejtő legalja. Az a nemzet, az a nép, amely megengedi, hogy harcoló hadserege az ellenfél gyermekeit gyilkolja le, amely fegyvereket gyárt erre a célra, az önmaga törölte ki magát a kulturnépek sorából. Az lemondott arról a jogáról, esetleges történelmi vihar esetén fennmaradásáért valaki sikraszálljon, vagy csak

Churchill rövidesen Moszkvába utazik

A Sztalin-Roosevelt találkozó egyelőre elmarad. — Végső szakaszukhoz érkeztek a tuniszi harcok (?) — Bekerítették a japánok a 18-ik kínai kommunista hadosztályt

Zürichből arról érkezett jelentés — mint a Pést írja, — hogy Churchill rövidesen Moszkvába repül. Roosevelt és Sztalin találkozásának tervét el kellett ejteni, mert Sztalin a keleti harctéren a nyárra várható nagy harcok idejére semmiesetre sem akar eltávozni Szovjet területről.

Genf. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Londonból érkező jelentés szerint az angol dominiumokban sehol sincs meg a belső egység, — állapítja meg a People. — Ausztráliában állandó a viszály az ellenzék és a kormány-párt között. Délafrikában a lakosság

széles körei ellenzik a Délafrikai Uniónak a háboruban való részvételét. Kanadában szemére vetik a White Hallnak, hogy az Angliában levő kanadai csapatokat eddig csak Dieppenél vetették harcra és ott csúfos kudarcot vallottak; ugyanakkor Ottavában bizonyos politikai körök ezzel az érveléssel támadják Mackensie King kanadai angolbarát miniszterelnököt. Új Zélandban is rosszul állnak a dolgok. Az ellenzék és a kormány közötti kezdeti egyetértés felborult, úgyhogy emiatt az új választásokat is el kellett halasztani.

Washington nem tudja, melyik frontot válassza

Genf. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint a Daily Mirror azt írja, hogy az Egyesült Államok politikai körökben egyre élesebb a vita a körül a kérdés körül, hogy a két arcvonal, az európai és a csendes-óceáni közül Amerikának melyiket kell inkább támogatnia. Ezt az amerikai belső vitaközlést csak még jobban kiélezte Mc. Arthurnak és Curtin ausztráliai miniszterelnöknek nyilvános felhívása, hogy az Egyesült Államok az eddiginél több hadianyagot küldjön Ausztráliának. Az Egyesült Államok bizonyos politikai köreiből szemére vetik Rooseveltnek, hogy túlságosan tág teret engedett Sztalin és Churchill befolyásá-

nak és ezzel meggyőzte magát arról, hogy egyelőre az európai háború látszik fontosabbnak. Ez arra vall, hogy Roosevelt nem ismeri fel teljes mértékben a japán veszedelmet. Az „előbb Hitler” verjétek meg, vagy „előbb Japánt verjétek meg” jelszavak közötti viszály nyíra urra lett az Egyesült Államok közvéleményén, hogy veszélyezteti a kérdés erkölcsi erejét, ha csak nem tesznek haladéktalanul ellenintézkedéseket. Itt csak egy lehetőség van, megint egy véleményre kell hozni valamennyi államot, ez pedig csak a háború ütemének meggyorsításával, azaz az angolok és amerikaiak régen megígért európai partraszállásával érhető el.

Acélpárt lett az Azur-partból

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A Messagero „Az Azur-partból acélpárt lett” címmel touloni tudósítójának cikkét közli, amely részletesen ismerteti Franciaország déli partvidékének védelmét Toulontól Mentoneig. A partvidék védelmét olasz csapatok látják el. A Toulonnal szomszédos területen hatalmas messzehordó ütegek vannak, ravasz ügyességgel álcázott védelmi berendezések ezrei és még további erősítő munkálatok folynak, úgy hogy minden méternyi területet, akárcsak az Atlanti tenger mentén, a legmegfelelőbb fegyver és a legkiválóbban kiképzett hadsereg védelmez.

Zágráb. (MTI.) Belgrádból érkező jelentés szerint Jovanovics, a szerb főváros rendőrpáncelnoka falragaszok és újságok túján rendeletet adott ki arról,

szót is emeljen.

A robbanó töltőtollakkal az angolszász világ bebizonyította, hogy megérett a pusztulásra.

(pont.)

és minden jel arra mutat, hogy ez a hadsereg küzdeni fog.

A japán repülőknél pedig, — amelyben 50 japán gép vett részt. Stimson így nyilatkozott:

— Ismét az előtt a kellemetlen tény előtt állunk, hogy veszteségeink nagyobbak, mint a japánoké.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távírti Iroda jelenti: A császári főhadiszállás jelenti: A Sanzi és Honan kínai tartományok határán küzdő japán haderő folytatta az ottani 24-ik kínai hadseregcsoport üldözését. Május 6-án bekerítették a mintegy 13 000 főből álló 18-ik kommunista hadosztályt, melynek megsemmisítése megkezdődött. Április 29-e és május 3- között ez volt az eredmény: Az ellenség vesztesége 7300 halott, 2500 fogoly és tetemes zsákmány. A japán veszteség 169 halott.

Stockholmból jelentik: (MTI) A csendestengeri szövetséges főhadiszállás közleménye szerint ellenséges tengeralattjárók az ausztráliai partvidéken 5 szövetséges hajót süllyesztettek el.

Elhagyta Kuibisevet a névleges lengyel nagykövete

Istanbulból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Kuibisevből jelentik, hogy a névleges lengyel kormány nagykövete elhagyta a várost és repülőgépen Teheránba utazott.

Bernből jelentik: (B. T.) Svájci lapok jelentése szerint Sztalinnak, a Times tudósítója részéről feladott két kérdésre adott választ angol körökben fontos hozzájárulásnak tekintik a lengyel menekült kormány és a Moszkva közötti kapcsolatok remélt javulásához. Felvetődik az a kérdés, hogyan képzele Sztalin az erős Lengyelországot a keleti országrészek elszakítása után? Erre a kérdésre Londonban egyelőre nem lehet választ kapni, mindazonáltal rámutatnak arra, hogy Sztalin ellenszolgálatást Németország kárára akar adni, amiről a lengyel és angol körökben is szó van. De lehetséges az is, hogy Sztalin az erős és független Lengyelország fogalmát összeegyeztethetőnek tartja a kisebb, de nemzeti szempontból egységesebb területű vidéken, idegen nyelvű kisebbségek nélkül. Sztalin utalása a Németország ellen irányuló lengyel-szovjet védelmi szövetségre, angol körök szerint összhangban van Lengyelország függetlenségének tiszteletbentartásával. Különösen súlyosnak mondják Londonban a Szovjet feltételeit a fehérország és ukrán terü-

Stimson szerint nincs jel arra, hogy kiürítésre készüljenek Tuniszban a tengelycsapatok

Washingtonból jelentik: (B. T.) Stimson hadügyminiszter a tuniszi helyzetről kijelentette, hogy szerinte a harctér összeszűkülésével a tuniszi harcok végső szakaszukhoz érkeztek. A tengelycsapatok derékhada épségben van. Nincs jel arra, hogy kiürítésre készüljenek. A szűk határok közé szorított területen kipróbált harcierő csapatakból álló hadsereg van

letekre, azonban remélik, hogy a Szovjet hajlandó lenne Lemberg és Vilna történelmi jelentőségű lengyel városoknak bizonyos engedményt adni.

A svájci lapok végül megjegyzik, hogy angol megállapítás szerint Sikorszky beszéde, melyet legutóbb a szovjet igényekről mondott, bizonyos tekintetben békülékenyebb, mint volt. Ezért lehetségesnek tartják, hogy a lengyel menekült miniszterelnök álláspontjának eredményrejtést eredményezhet.

Már egy tábornok sincs Stalin mellett a régi gárdából

Stockholm. (Interinf.) Moszkva jól értesült külföldi politikai körökben elterjed híresztelés szerint Zsukov tábornagy kegyvesztett lett. Erre a híresztelésre ad az okot, hogy a tábornagy kénytelen volt helyét egy új embernek, Vaszilevszkinnek átengedni. A híresztelés szerint Zsukov tábornagy összekülönbözött Stalinnal, és neki lett igaza. Vaszilevszki ezzel szemben Stalin legodaadóbb hódolója és a utóbbi időben Stalin tanácsadó-jává fejlődött. Eltűnt közben Zsuzposznikov tábornagy is. Ő is kegyvesztett lett és az sem lehetetlen, hogy egészen „elintézték”. Stalin közvetlen környezetében most már egy tábornagy sem maradt a régi gárdából. Vorosilov és Budjenn tábornagyokat már több mint egy éve, hogy háttérbe szorították.

Lemondott a chilei pénzügyminiszter, mert nem értett a kormány külpolitikájával

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A chilei pénzügyminiszterium vezetését Rivero, a radikális párt elnöke vette át. Az eddigi pénzügyminiszter ismeretlen okból lemondott, hír szerint azonban nem értett egyet a kormány külpolitikájával, mert nem váltak be azok a nagy reménykedések, amelyeket az Egyesült Államok gyors gazdasági támogatásához fűztek.

Halálraítélték a Soir szerkesztőjének gyilkosait

Brüsszelből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brüsszeli tábori főparancsnokság hadbírósa két napos tárgyalás után Bertolot 23 éves munkanélküli péket, Raskin 37 éves munkanélküli műszerészt és Fraiteur 18 és fél éves brüsszeli diákot halálra ítélte, még pedig a péket Fosny újságírónak, a Soir szerkesztőjének, valamint Collin újságírónak meggyilkolása, továbbá van Coppenole belga ezredes, a belga államrendőrség főnöke ellen megkísérelt gyilkosság és tiltott fegyverviselés miatt, Raskin a Collin elleni gyilkosság, erőszak büntette és tiltott fegyverviselés miatt, Fraiteur Collin meggyilkolása és von Coppenole ezredes ellen megkísérelt gyilkosság, erőszak büntette és tiltott fegyverviselés miatt.

Kormányzói kézírattal elnapolták a felsőház üléseit is

A Budapesti Értesítő jelenti: A felsőház pénteken délután ülésezett. Igen nagy volt az érdeklődés a felsőházi tagok között. Megjelent Kállay Miklós miniszterelnökkel az élen a kormánytagok majdnem valamennyi tagja. Az ülés kezdetét jelző csengők néhány perccel 12 óra után szólaltak meg, mire a folyosókon népes csoportokban beszélgető felsőházi tagok az ülésterembe siettek. A terembe lépő vitéz Nagy Vilmos honvédelmi minisztert meleg fogadtatásban részesítették. Radvánszky Albert báró

12 óra 7 perckor nyitotta meg az ülést, melynek tárgysorozatán egyetlen pont, a képviselőház elnökének átírata és az elnapolásról szóló magas kormányzói kézirat szerepelt. A felsőházi tagok a kormányzói kézirat felolvasását állva hallgatták végig, majd utána rendkívül melegen éltették a kormányzót. Az elnök azután kihirdette, hogy az elnapolás kormányzói kézirat felolvasása után nincs helye a tanácskozásnak. Az ülés 12 óra 10 perckor véget ért.

Olaj- és kukoricatermelési verseny magas pénzjutalmakkal

Egyszerű levelezőlapon lehet jelentkezni a versenyre

A földművelésügyi miniszter ez évben is megbízta a mezőgazdasági kamarákat olajnövénytermelési verseny rendezésével. Napraforgó- és szója-termelési versenyben az ország egész területén, ricinustermelési versenyben az Alsó-dunántúli, Duna-Tiszaközi és Tiszántúli kamarák területén minden gazda részt vehet, még pedig külön csoportban a 100 holdon aluliak és külön a 100 holdon felüliek. A földművelésügyi miniszter a versenyben jó eredményt felmutató gazdák jutalmazására nagyszámú pénz- és oklevéldíjat tűzött ki. A kamarai kerületben legjobb eredményt elérő gazda 500 pengős I. díjban és elismerő oklevélben részesül. Ezenkívül az ország területén összesen több mint 300 pénz-díjat és kb. 1000 oklevelet fognak a mezőgazdasági kamarák a legjobb eredményt elérő gazdák részére kiadni.

Kukoricatermesztésünk színvonalának emelése, valamint a kukoricatermesztés

körülbi hibák kiküszöbölésének nagy jelentősége van az egyes gazdák szakszerű példaadásának. Különösen nagy jelentőségű a kukorica terméseredményeinek emelésében a megfelelő számú, de legálább háromszori kapálás. A földművelésügyi miniszter a kukoricatermesztésben például gazdák jutalmazására kukoricatermelési verseny rendezésével bízza meg a mezőgazdasági kamarákat. A versenyben minden 100 holdon aluli gazda részt vehet. A kamarai kerületben legjobb eredményt felmutató gazdák 600 pengős I. díjat és elismerő oklevelet kapnak. A verseny sikere érdekében több mint 300 nagyobb pénz-díjat és közel ezer elismerő oklevelet adnak ki a mezőgazdasági kamarák. Ezekre a versenyekre jelentkezni egyszerű levelezőlapon az illetékes kerületi mezőgazdasági kamaráknál. Erdélyben pedig az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnél lehet.

Teá és kiadó nem lehetnek egymás versenytársai

A ponyvairodalom kulisszatitkai a bíróság előtt

A Magyar Tudósító jelenti: Ha van irodalmi per miért ne lehetne ponyvairodalmi per is? Az első ilyen nagy perben ítelt most a bíróság. Nagy Károly író szerzői jogbitorlás és tisztességtelen verseny miatt abbanhagyásra való kötelezés, pénzbüntetés kiszabása és 10.000 pengő megfizetése iránt pert indított vitéz Rozs Kálmán könyvkiadó, Deutsch Gyula és Radó Imre ellen. Kérésében arra hivatkozott, hogy az alpercesek olyan munkákat írtak, amelyek az ő szerzői és egyéb jogait sértik. Dr Dolánszky Ferenc törvényszéki bíró, aki a pert tárgyalta, mindenekelőtt megállapította, hogy író és kiadó nem lehetnek egymásnak versenytársai, ez fogalmilag kizárt, mert az írói működés nem üzleti vállalkozás és így tisztességtelen versenyről nem lehet szó.

Nagy Károly azt is elpanaszolta, hogy Max Holt írói álneven „Éjféli rabló”, Charley Long néven pedig „Elfelejtett erőd” címen regényeket írt, de vitéz Rozs Kálmán kiadásában Charles Lorne néven „A pokol zsoldjában” címmel regény jelent meg, amely az ő regényének különböző részeit lényegtelen változta-

tással átvete. A bíróság megállapította, hogy a két regényben azonos részek a következők: a korcsmáros időnkint válogatás nélkül sörösüvegeket vág a verekedő vendégek fejéhez, a megütött ember habfőzelékbe, illetve feketekávéba esik, majd felülletve feketekávéba esik, az őrmester azt mondja: Kuss, nem látja, hogy zabálok; az apát azzal kényszerítik munkára, hogy megölésével fenyegetik a leányát.

A törvényszék úgy találta, hogy a könyvkiadó ezzel elkövette a szerzői jogbitorlást. Ugyanis ő is nagyszámúan adott ki olyan regényeket, amelyek az afrikai idegenlégióból vették tárgyukat, tehát a rendes kereskedő gondosságával figyelemmel kellett volna kísérnie a hasonló tárgyú regényeket, amennyiben pedig ezt elmulasztotta, gondatlansága miatt szerzői jogbitorlásért felelős. Azt is kifogásolta Nagy Károly, hogy a vitéz Rozs kiadásában megjelent könyvek szerzői neve összetéveszthető az ő írói álnevével, azonkívül ezek a regények gyöngébbek és így neki nagy kárt okoznak. A bíróság ezt a panaszt alaptalannak találta. Az összehasonlítás figyelembevételével a

Mozik műsora:

APOLLÓ: A tigrisek ura,

BELVAROSI: Mindenki gyűnas,

KORONA: A nőnek mindig igaza van CASINO: Karosszék.

törvényezék kimondotta, hogy Nagy regényei és a többiek között nem tapasztalható olyan lényeges minőségi különbség, hogy a kellő kritikai érzékkel nem bírók abban a társadalmi osztályban, amelyből ilyenfajta regények olvasóközönsége kikerül, azt az érzést kelthetné: hogy silányabb olvasmányt kapott, mint amilyent Nagy Károlytól megszokott. Feltéve, hogy ez a közönség egyáltalán figyelemmel kíséri az olvasmányok szerzőinek nevét, álnévét és így abba a tévedésbe esik, hogy a hasonló nevek alatt megjelent regények mind egy szerzőtől származnak. Végül pedig nehezen gondolható el, hogy üzletben határozottan rossz regényeket irasson csak azért, hogy forgalomba hozatalukkal másnak ártsón, mert hiszen ezzel önmagának még jobban árt.

A nem mindennapos tanulságu ponyvairodalmi pert végül is úgy döntötte el a bíróság, hogy vitéz Rozs Kálmánt szerzői jogbitorlás vétsége miatt száz pengő pénzbüntetéssel sújtotta, továbbá száz pengő kártérítés fizetésére kötelezte. A kereset többi részét elutasította és ezért Nagy Károlynak vitéz Rozs Kálmán részére 520, Deutsch Gyula és Radó Imre részére pedig 640 pengő perköltséget kellett fizetni. E két utóbbi alperes felelősségét ugyanis Nagy arra alapította, hogy Rozs vállalkozásában anyagilag érdekelve vannak, de ezt a bíróság nem látta bizonyítottnak.

Társadalmi esemény lesz a MANSz vasutas csoportjának két műsoros estje

Nagyvárad, május 7. Tegnapi számunkban már beszámoltunk arról, hogy a MANSz nagyvárad vasutas csoportja, amely élénk tevékenységével tünt mindig ki, szombaton és vasárnap délután 6 órai kezdettel nagyszabású műsoros estét rendez a szegény gyermekek felségélyezésére. A műsor keretében Huszka Jenő nagyszerű nagyoperettjét, a Gyergyói bált adják elő a vasutas műkedvelők. Az előadás alkalmával első ízben szerepel együtt a vasutas társadalom a maga etgésében, ezért az előadás társadalmi esemény is lesz.

A műsoron a következő szereplők neveit olvashatjuk:

Mészáros Lajosné, Köteles István, Andrassy Aliz, Akurátni Mimike, Tiszai Margit, Kádár József, Fudály Mányi, Sike Zoltán, Béhr Tibor, Kenderessy Szabó Pál, Erdei Mihály, Takács Endre, Lajos Ernő, Tamás István, Kiss János, Mészáros Lajos, Kiss István, Kenyeres István, Lavofka János, Gróza Lajosné, Boros Józsefné Srády Mihály, Enyedi Mária, Enyedi Erzsébet, Borbély Mária, Vince Rózi, Katona Julia, Boros Józsefné, Szabó Károly, Mányi István, Oláh Lajos II., Elek Imre, Galló András, Kiss János II.

Minden jel arra vall, hogy a két előadás minden tekintetben eredményes és sikeres lesz. Jegyeket már csak nagyon korlátozott számban lehet kapni.

Súlyos veszteségeket szenvedett a szovjet légierő Orel repülőtere ellen intézett támadás során

Sikeres német és olasz harcitévékenység Bizerta környékén. Medzserda területén visszaverték az angol gyalogság előretörését

Ankara. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A külügyminiszter a néppárt parlamenti csoportjának gyűlésén ismertette a Törökországot érintő nemzetközi kérdéseket. A miniszter beszéde közel egy óráig volt.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti:

Andrews tábornok utóda az európai hadművelet területén, főparancsnoki minőségben Dewers altábornagy lesz.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Stimson hadügyminiszter szerdán kijelentette, hogy két amerikai tábornok rövidesen visszatér Ceungkingkinába.

Nagy erővel támad az ellenség a kubáni hídfőnél

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Kubantól délre indított erős szovjet-támadás során a németek 21 szovjet harcokost lőttek ki. A szovjet lövészhadosztályokat a németek visszaszorították. Német vadászok 14 ellenséges zuhanó bombázót és három vadászgépet lőttek le. Az Azovi tenger partján 11 tutajt elsüllyesztettek, többet súlyosan megrongáltak. Kirov vidékén húsz földerődöt és harcállást szétromboltak, foglyokat ejtettek. Az Ilmen tótól délre egy bolevista támadást visszavertek.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A kubáni hídfő arcvonalán az ellenség szerdán egész napon át nagy erővel támadott. Valamennyi támadást visszavertük és közben sok páncélost megsemmisítettünk. A keleti harctér többi részéről nem jelentettek jelentősebb harci cselekményt, eltekintve az Ilmen-tótól délre az ellenség helyi támadásainak elhárításától.

Tuniszban az ellenségnek az északi arcvonalszakasz ellen intézett több támadását visszavertük és közben Mateurtól keletre 24 kilométernyire

a támadó páncélosok közül 13-at szétlőttek. Német és olasz repülőkötelékek mély támadás során megsemmisítettek nagyobb számú gépjárművet és több páncélost. Nehéz harci gépek a csütörtökre virradó éjjel megtámadták az algiri parton lévő több kikötőt.

Május 6-án a reggeli órákban német parti biztosító hajók a breton partok előtt saját veszteség nélkül elsüllyesztettek egy angol gyorsnaszádot és három súlyosan megrongáltak.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A szovjetországi légierő május 6-án a keleti hadszíntér középső és déli részében különösen súlyos veszteséget szenvedett. Eddigi jelentések 109 bolevista repülőgép lelovásáról szólnak, amelyek közül 93-at légiharcokban lőttek le, 16-ot a légharctörők pusztítottak el. A szovjet gépek többségét Orel térségében lőttük le.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Orel repülőtere ellen intézett szovjet támadás során a németek hatvankilenc repülőgépet, köztük harminchat csatarepülőgépet lőttek.

Változatlanul keményen állják a védelmi harcot a tengely erői a tuniszi arcvonal nyugati szakaszán

Tunisz. (MTI.) A Stefani jelenti: Május 4-én Tuniszban kemény harcok folytak Pont du Fahs szakaszán. Az ellenség harcokosok támogatásával kora hajnaltól a késő estig támadott. A tengelycsapatok a legeredményesebben ellenálltak és különösen a francia csapatoknak okoztak nagy veszteséget. Az ellenség kénytelen volt visszavonulni kiindulási állásaiba.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1076. közleménye: A tuniszi arcvonal nyugati szakaszán a német és olasz csapatok szerdán is keményen állták a védelmi harcot. Olasz vadászok és bombavetőik sikeres meglepetésszerű támadást intéztek az ellenséges páncélosok ellen, amelyek közül néhány tucatot felgyújtottak, vagy megrongáltak. Német vadászok légi párharcokban 7 angol és amerikai gépet lőttek le. A Sziaciliai csatorna felett olasz vadászok egy légikaraván kíséretében 9 Curtis gépet lőttek le. A legutóbbi két nap hadműveleteiből 6 olasz gép nem tért vissza támaszpontjára.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Bizerta külső védelmi gyűrűjében fel-

állított lövegek és a tengely repülőkötelékei szakadatlanul támadták az ellenség csapatköreiteit és a gyülekező harcokosok búvóhelyeit. 28 amerikai harcokost megsemmisítettek. 160 tehergépkocsit megsemmisítettek vagy felgyújtottak. Medzserda területén négy angol harcokost kilőttek. A gyalogság előretörését visszavertük. Repülőgépeink Bou Aradánál felgyújtottak egy lőszerraktárt. A lőszerraktár a levegőbe repült. A harctér fölött a tengely gépei hét angol gépet lőttek le. Olasz vadászgépek a Földközi tenger fölött 9 Curtiss mintájú gépet lőttek le.

38 repülőgépe vesztek a britek Dortmund bombázása alkalmával

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A britek május 5-re virradó éjjel Dortmund ellen végrehajtott terror-támadásuk során további két többmotoros gépet vesztek, úgyhogy összesen 38 többmotoros gépet vesztek a Dortmund elleni támadás alkalmával.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német haditengerészet légharctörő

tüzérsége és a könnyű német légierő május 4-én és 5-én a nyugati partvidék felett 11 ellenséges gépet lőtt le.

Helsinki. (MTI.) A Német TI jelenti: A finn hadijelentés szerint finn repülőgépek szerdán saját veszteség nélkül két ellenséges gépet lőttek le.

Lisszabon. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Newyorkból jelentik, hogy egy

bombázógép próbarepülés közben lezuhant egy gyárba. 11 repülő és 21 munkás életét veszítette. Az áldozatok között van Eddie Allen amerikai mesterrepülő is.

Lisszabon. (MTI.) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat fókvárosi jelentése szerint egy tengely tengeralattjáró a délafrikai partok előtt megtorpedózott egy 5.000 tonnás délafrikai hajót. A hajó elsüllyedt, kapitánya fogságba került, 43 főnyi legénységét egy amerikai kereskedelmi hajó vette fedélzetére.

Stockholm. (MTI.) A NTL. jelenti: Az Aftonbladet híradása szerint a szerencsétlenül járt Ulven tengeralattjáró kiemelési munkálatainak vezetője kijelentette, hogy a tengeralattjáró amennyire meg lehet itélni — aknára futott. A tengeralattjáró szerencsétlenségének színhelyén körülbelül 50 akna fogtak ki.

Roosevelt személyesen akar Stalinnal tárgyalni

Stalin minden Szovjet területen kívüli találkozást visszautasított

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik tájékoztatásként: Berlini politikai körökben élénk vita tárgya, hogy Roosevelt valóban ellátogat-e Moszkvába, mivel Stalin minden Szovjet területen kívüli találkozást visszautasított. Roosevelt moszkvai útját nem tartják kizártnak, mivel Roosevelt nyilvánvalóan rendkívüli súlyt helyez arra, hogy Stalinnal sze-

mélyesen találkozzon és tisztázzák a függőben lévő kérdéseket.

Washington. (Bud. Tud.) Davies. Roosevelt külön megbízottja még a hét folyamán Moszkvába utazik. Állítólag Litvinov is elkíséri útjára.

Amsterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Londoni jelentés szerint Eden csütörtökön Majszki szovjetnagykövettel tanácskozott.

Anglia és Amerika nem hajlandó a Szovjet miatt határkérdésekről nyilatkozni

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Clapper, ismert amerikai újságíró, aki ezidőszent Svédországban tartózkodik, itteni lapjelentések szerint újra foglalkozott azzal a kérdéssel, mi legyen a kisállamokkal a háború után? Clapper szerint Anglia és az Egyesült Államok nem hajlandók rövid időn belül nyilatkozni a határmegállapításokról. A szovjet igényeit ne hátráltassák. Ezért talán legjobb volna a Balti államok annak idején kimondott elismerését visszavonni. — Mások viszont legjobbnak mondják a várakozást a háború végéig, mert ha Moszkva igényeit most elismerik, más államok is ehhez hasonló kívánásokkal állanak elő. Az Egyesült Államok mostani magatartásából nem szabad arra következtetni, hogy meg akarnak akadályozni Szovjetországot a Balti államok bekebelezésében.

Bern. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Neue Zürcher Zeitung washingtoni tudósítója Davies. volt moszkvai nagykövet küldetésével kapcsolatban jelenti, hogy az Egyesült Államok politikai körében a küldetésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak. Davies küldetése elsősorban valószínűen a háború utáni kérdések megvitatásának szól. Sokak szerint összefügg a régen tervezett Stalin-Roosevelt találkozójával, amelyen talán Churchill is részt venne. Davies Moszkvában előreláthatóan a lengyel kérdéstről is tárgyalni fog. Washingtonban elismérik, hogy minden háború utáni terv légvár, addig amíg a szovjet kor-

mánnyal nem jutottak megegyezésre a jövőbeni szovjet-lengyel határ tekintetében. A lengyel-szovjet viszállyal most ugyan a brit kormány foglalkozik, Amerikában azonban az a benyomás, hogy a szövetségi kormány kénytelen lesz ebben a kérdésben cselekvő részt vállalni, mert Amerikában milliókra megy a lengyel származású választópolgárok száma, akikre a leendő választások miatt tekintettel kell lenni. Ezek a választók beavatkozást követelnek a független lengyelország helyreállítása tekintetében.

Berlin. (MTI.) Berlinben áttetsző próbálkozásnak nevezték Stalinnak a Timesben közölt nyilatkozatát a szovjet-lengyel viszonyra vonatkozólag. Megállapították, hogy ez semmi-lyen sem változtat azon a tényen, hogy a Szovjet továbbra is hatalmába igyekszik keríteni Lengyelországot. Stalin 1941 végén ugyanezeket az ígéreteket tette Sikorskynak és ugyanakkor további terveiben az ígéret semmiképpen sem zavarta. — A balti államok is biztonságban érezték magukat a Szovjet jóállása alapján és az ő sorsuk a legjobban bizonyítja milyen mértékűek a Szovjet barátságai és szövetségi ajánlatai.

Stockholm. (Bud. Tud.) A londoni Times szerint a lap tudósítójának Stalin kijelentette, hogy a győzelem után kívánja az erős és független Lengyelországot, amellyel szilárd jóviszonyi kapcsolatokat, esetleg szövetséget akar létesíteni.

Hegedüs Nándor „szerény személye“

Egy idő — talán a Szigligeti Társaság legutóbbi közgyűlése — óta föltölte megjött a hangja és felajzódott az iráskedve Hegedüs Nándornak, a nagyváradi zsidóság dédelgetett tollnokának. Miután a megszállás idejéből féltve őrzött emlékeit mind kite-regette és a román tájakat alapos turista-gonadal békálandozta, Titulescu viselt dolgait a legszürkébb unalomig kitergette, a magyar tájak felé irányította lépéseit s jelenleg a magyar irodalom szent berkeiben végez tipikusan héber stílusú turkálásokat.

Eleinte legyintettünk a turcsa írásművek mind gyakoribb megjelenésén. Utóvégre saját egyetlen lapjában mindenki hozzájuthat a napi nyilvánosságához. Ki is akadályozhatná meg ebben? Legutóbbi eszméletlenségét azonban általános felháborodást és elszörnyűködést váltottak ki. Juhász Gyula emlékének megszenteltetését! Csurka Péter utasította vissza egyik legutóbbi lapszámunkban. Hegedüs lapjának május 6-i számában újabb irodalmi séta örvendeztette meg híveit. Ez az irodalmi séta azonban körülbelül betöltötte azt a mértéket, amit a legnekifohászkodottabb türelem megenged.

Hegedüs Nándort eddig sokan úgy ísmerték, mint mértéktartó embert, aki a régi magyar-zsidó világ valamennyire rokonszenves hagyományainak képviselője. Ennek a véleménynek most már visszahozhatatlanul vége. Az „irodalmi séták“ mindenki számára bebizonyították, hogy Hegedüs Nándor is éppen olyan zsidó zsurnaliszta, mint a többi. S hogy éppen olyan, azt legutóbbi „irodalmi sétája“ mindennél jobban igazolja. Ime, ezeket olvassuk többek között Hegedüs Nándor elmeültatásában:

Tulságosan analitikussá kezd válni a költők magyarázata. Ha így megy tovább, úgy nincs alkotás, amit például a logika alapján meg ne lehetne kritizálni. Lássunk néhány esetet.

A Szózat szerint:

Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Ez történelmi falzum, mert sem Hunyadi János, sem Mátyás idejében az ország nem volt rabságban vagy megszállás alatt és így rabigát összelőrní nem kellett.

Petőfi: „Egy gondolat bánt engemet“
c. versében írja:

Mint a gyertyaszál

Mely elhagyott sötét szobában áll.

A szoba nem lehet sötét, ha gyertya ég benne.

A Toldiban György, a dúsgazdag ember hazamegy cimboráival mulatni: És a kész haszonnak egyfelét felenni. Más felét magának tarsolyába tenni.

Ez közgazdasági képtelenség. Három nap alatt nem lehet felenni egy ilyen óriási vagyoni jövedelmének felét.

A Toldi estéjében:

Egyszer majd nekivág a zivatar apja
Beleölti szarvát és a földhöz csapja.
Milyen zivatar-apa az, aminek szarva lenne?

A Tetemrehívásban:

A palotát tedi fekte posztó

Déli verőn sem szűz oda a nap.

Amiért a palotát fekte posztó tedi, még odasüthet a nap, legteljebb nem hatol be a palotába.

Vörösmarty „A merengőhöz“

Kinek virág kell nem hord rózsát.

Hogyan lehet egyáltalában herket hordani?

Elég a tréfából annak illusztrálására, hogy a tulságosan boncolgató kritika nevetségessé válik.

Hát az valóban igaz, hogy Hegedüs Nándor ezekkel a „nagyképű, erőltetett, ideitlen bölcselkedésekkel“ nevetségessé vált. De nem csak nevetségessé ez, hanem feljábóritó is. Mert a Szózat-hoz nyúlt hozzá olyan valaki, aki esetleg a Kol Nidré, vagy a Schulchan Aruchot taglalhatná születési jogánál fogva. A Szózat soraival való szellemtelen tréfálkozást nem tűrjük. El a kezekkel egyik iegszentebb nemzeti imádságunkról! Ami pedig a „történelmi falzumot“ illeti, arról illene tudni, hogy Hunyadi karjai valóban rabigát törtek össze, mert Mátyás király, s még inkább Hunyadi János hadjáratai a nagy török támadást évtizedekkel tölték ki.

A többi versek költőirásainak szebbnél-szebb képeit is olyan ideitlen és bántó tudálékosággal kezdi ki, hogy legteljebb csak szánakozást vált ki önmagával szemben. Kár is ez! részletebben foglalkozni.

Hegedüs Nándor tollnoki „szerénysege“ azonban a következőkben tűnik ki leginkább:

A Dolovai nábob leánya című Herczeg-darab ötvenéves jubileuma alkalmából azt írtam, hogy ezek a társadalmi korrestő darabok és regények (mint többek között a Gyurkovits-könyvek) sokkal értékesebb alkotásai a nagy írónak, mint az Ocskay brigádros vagy a Pogányok. Ugy vettem észre, hogy ezt a nézetemet sokan turcsának találták és nem is osztják.

Mast vigasztalásomra Herczeg Ferenc Emlékezéseinek második kötetében (amit újból elolvastam) 307-ik oldalon a következőket találok Mikszáth Kálmánról írván:

„A Nagy Palóc nekem melegsivű és jóakaró barátom volt. Többször írt rólam. Egyéb dolgaim közül csodálattal tekinttem a Gyurkovits fiukat kedvelte. Azt mondta: ha valaki egyszer megírja a magyar földirtokososztály pusztulásának történetét, ezt a könyvet forrásmunkának használhatja“.

Mikszáth tehát szintén azon a véleményen volt, mint szerény személyem. De úgy látszik, maga Herczeg Ferenc nincs ezen a véleményen, mert Mikszáth fellogását csodálatosnak mondja.

Amulj és bámulj tehát jámbor olvasó, mert Hegedüs Nándor megírta, s ha nézetét sokan furcsának is találták és nem osztották, Mikszáth Kálmán ugyanazon a véleményen volt jó néhány évtizeddel ezelőtt, mint Hegedüs Nándor „szerény személye“. Furcsa utólagos igazolás az, amit évtizedekkel előbb írnak meg!

A továbbiakra kár sok szót pazarolni. Természetes, hogy a közvéleményt és tömegizlést alakító kisebb írók és szürke tollforgatók között egy csomó zsidót is felsorol s mindnyájunk öröme Gábor-Grün Andort is a magyar írók galériájába veszi el. Szomaházy István pedig külön di-

cséretet kap. Amit mi nemzeti szégyennek tartunk — hogy a zsidó elem annyira elhatárolódott a magyar élet különböző területein, különösen az irodalomban — azzal Hegedüs Nándor a faji szolidaritás nevében fennhíjzva kérkedik.

Nem! Ezekből az irodalmi sétákból többet nem kérünk. Ha Hegedüs Nándor mindenáron sétálni akar, akkor csatangoljon a Talmud berkeiben. Ott minden korlátozás nélkül érvényesülhet a zsidó mentalitás. A magyar irodalom szentelt berkeinek hívatott őrei és apostolai vannak. Sem Hegedüs Nándorra, sem más tintazsi-

Ácsokat,

közműveseket munkakönyvvél felvesszünk. Méhes Vasutépítés, Zsibó. Irásbeli jelentkezésre vasuti jegyet küldünk és feltételeket közöljük.

dóra nincs szükség, hogy ezeknek a szentelt berkeknek kicsi és nagy titkait megismerjük. Ezt most már nyilván és határozottan meg kellett mondani.
POLYAK ISTVÁN.

Ezt a háborút az a nemzet nyeri meg, amelyik egy órával tovább tud kitartani a másiknál

Nincs szükség drasztikus tisztogatásra a fasiszta pártban

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német lapok vezető helyen közlik a Duce szerdai beszédét „Szilárd elszántság, győzelmi akarat“, Olaszország hősi elszántságának tanubizonyosága“, Nagyarányu hódolat a Duce előtt“ címek alatt. Hangsúlyozzák és kiemelik azt a megállapítást, hogy Olaszország biztosan tért hódít ujjra Afrikában.

Róma. (MTI.) A csütörtök délutáni olasz lapok ismertetik azt a beszédet, amelyet Scorza, a fasiszta párt főtitkára a pártvezetők tegnapi értekezletén mondott. Az olasz fasiszta embernek legfőbb kötelessége a nagy írónak, mint az Ocskay brigádros vagy a Pogányok. Ugy vettem észre, hogy ezt a nézetemet sokan turcsának találták és nem is osztják.

Száz kilogramm tormaát akart nyerni — három hónapot veszített a hamisítá fuvaros

Nagyvárad, ápr. 7. Lukács Sándor érmihályfalvai lakos 85 kilogramm tormaát fuvarozott az „Avorit“ érmihályfalvai szövetkezetnek. Közben egy kicsit iszogatót, s italos fejjel úgy gondolta, jó lenne valamivel többet keresni ezen a tormán. Fogta a mázsalevelet s a torma kilogrammsúlyát jelző 85-ös szám elé egy 1-et írt, úgy, hogy a szállított mennyiséget a mázsalevél ilyenformán 185 kilogrammnek tüntette fel. A hamisítás azonban annyira kezdetleges és kirívó volt, hogy a címzet-

tek azt azonnal észrevették s Lukács Sándor nemcsak hogy nem nyert az ügynön, mint remélte, hanem veszített még pedig kerek három hónapot. A nagyváradi törvényszék Várad-tarátosa ugyanis büncsenek mondotta ki magánokirathamisítás vétségében és csalás vétségében és ezért — tekintettel arra, hogy más ügyből kifolyólag is volt már büntetve — három hónapi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

„Minden alkalmat fel kell használnunk arra, hogy az önkormányzatellenes fejlődést megállítsuk”

Dr Paál Árpád nagyjelentőségű elvi felszólalása a képviselőházban. Még mindig súlyosan beteg fekszik főszervezőnk Budapesten

Nagyvárad, május 7. Nemcsak Nagyvárad, hanem az egész Bihar, sőt az egész Erdély magyarsága megrendülve fogadta azt a hírt, hogy dr Paál Árpád képviselő, lapunk főszervezője Budapesten, kedden este súlyosan megbetegedett és egészségi állapota azóta is komoly aggodalmakra ad okot. Dr Paál képviselő, főszervező az elmúlt hét végén is Budapesten tartózkodott és résztvett a képviselőház ülésén. Miután a tanyai közigazgatás törvényjavaslatának vitájában az elmúlt héten nem került reá sor, vasárnapra hazajött, de hétfőn ismét visszautazott, mert a Ház elnökségétől táviratot kapott, hogy felszólalására valószínűleg kedden kerül sor. A tanyai közigazgatás javaslatánál ugyanis az Erdélyi Párt vezérszónokának jelölték.

Tanulni voltunk annak, hogy milyen aprólékos gondolat, milyen nagy lelkiismeretességgel készült felszólalására. A szerkesztőségben is több ízben felvetettük a kérdést és a legnagyobb élvezettel hallgattuk főszervezőnk alapos, világos fejtegetéseit. Mindig alapvető nagy közösségi elvek, igazságok csillantak meg a felvetett problémák nyomán. S az ilyen beszélgetések nyomán megérezte, hogy még a korlátozott parlamentarizmus idején is az ilyen képviselői hivatásteljesítés valóban hasznos és pozitív eredménnyel jár a köz javára.

Hétfőn délelőtt azzal bucsuzott el tőlünk, hogy másnap felszólal a Házban és felszólalását igyekszik a lehető leghamarabb eljuttatni hozzánk. Kedden délelőtt a Magyar Távirati Róda utján szűkszavu beszámolót kaptunk felszólalásáról, szerdán kora reggel pedig arról érkezett hír, hogy a leg-súlyosabb természetű szívroham majdnem életét oltotta ki. Azóta több ízben is érdeklődtünk hogyléte felől s bizony alig kaptunk megnyugtató hírt felőle. Kedden éjjel lépett fel nála a szívroham. Szerencsére Szabó János képviselő mellette volt ezekben a válságos órákban s gondoskodott arról, hogy azonnal a legodaadóbb ápolásban részesüljön.

Megérkezik a felszólalás szövege

Szabó János képviselő szerdán éjjel érkezett haza. De megérkezett súlyosan megbetegedett főszervezőnk képviselőházi felszólalása is. Itt van előttünk a boríték, amelybe dr Paál Árpád a képviselőházi gyorsírói jegyzeteket tette. Ráírva: „A Magyar Lapok szerkesztőségének. Csütörtökön délelőtt bemegegyek a szerkesztőségbe. Addig is küldöm beszédem gyorsírási szövegét. Ha tudtok belőle valamit csinálni, megköszönöm. Csütörtökön, délelőtt magam korrigálom. Olel Paál Árpád. 1943. május 4. este 11 óra”. Igen, este 11 óra. Kevéssel a rosszul léte előtt írta le ezt. Talán már ekkor is érezte a szívét halálos szoritással markoló veszély közeledtét. De igérete volt, hogy elküldi felszólalását s ezt meg is akarta tartani. Így tett mindig.

Szabó János képviselő, aki ezekben

az órákban vele volt, elmondotta, hogy még a boríték megcímzése után is elbeszélgettek egy kicsit s azután lett hirtelen rosszul. A felszólalást így bizony egy kicsit későbbben kaptuk meg és sajnos, ő sem jött be csütörtökön délelőtt a szerkesztőségbe, ahol mindig annyi szeretettel vártuk.

A felszólalásból azonban mégis „csinálnunk valamit”, legfrappánsabb, legérdekesebb részleteit közöljük. Rá fognak világítani ezek a részletek arra a példás lelkiismeretességre, amely dr Paál Árpádot mindenben jellemzi, amely lelkiismeretesség bizony lassan egészségét is felőrölte.

8 millió holdnyi termőföldről van szó

Dr Paál Árpád, mint az Erdélyi Párt vezérszónoka felszólalásában rámutatott azokra a szempontokra, amelyek lapján az Erdélyi Párt és Erdély egész közvéleménye is a legteljesebb mértékben érdeklődik a tanyai közigazgatás törvényjavaslatára. A javaslat az önkormányzati elv alapján áll s ezért ennek az eszmének újabb érvényesülését csak örömmel tudjuk üdvözölni. De szó van a javaslatban arról a 8 millió katasztrális holdnyi területéről is, amely az ország gabonájának, kenyérének termőterülete. Az egész ország kenyéréért való aggodás a legteljesebb mértékben a javaslat felé fordítja a mi figyelmünket is.

— Az erdélyi szemlélet — mondta dr Paál Árpád — melyről sokat beszélnek, úgy mint valamely pertikuláris szempontok ragyogtatásáról vagy oszontatásáról, de mégis hozok erdélyi szemléletet a törvényjavaslatnak ahhoz a jelző irányához, hogy itt az önkormányzatok irányában bizonyos lefokozás történt az alatt az idő

alatt, míg Erdély olyan boldogtalan volt, hogy nem lehetett együtt a hazával. A Magyarország megcsönkítése idején bekövetkezett közigazgatási jogfejlődés az önkormányzatok tekintetében bizonyos regressziót idézett elő. Ezt a regressziót, mi, hazajöttek, akik Nagy-Magyarországnak voltunk részei, sajnálattal észleljük. Ennek ebből az alkalomból is kifejezést szeretnénk adni, mert úgy érezzük, hogy minden alkalmat fel kell használnunk arra, hogy az önkormányzatellenes fejlődést, amely megengedem, hogy nem szándékos nízus volt, mégis csak ideges kapkodásként történelmi folyamattá vált a szűkebb hazában, Csonka-Magyarországon, ezt a gyengeségünkben való idegességet, amikor a kiteljesedés felé haladunk, adjuk fel és adjunk helyet annak a bizalomnak, amellyel a helyi társadalmak életrevalósága iránt viseltetnünk kell, mert sokkal nagyobb világtörténelmi forduló előtt állunk, sem hogy gyenge magyar társadalommal meg lehessen állni benne.

„Az kívánja csak a centralizációt, aki jobban bizik a feljebbvalókban, mint önmagában”

Dr Paál Árpád a továbbiakban Bartha Miklós sokat hangoztatott igazságait elevenítette föl az önkormányzatok kérdésének és a nemzetiségi kérdésnek szoros egységéről, hangoztatva, hogy az önkormányzatok sokkal életrevalóbban tudják megoldani kis közigazgatási egységek keretében a nemzetiségi kérdést is, mint a centralisztikus kormányzat. Idézte azután Bartha Miklós közismert kijelentését a centralizmus és az önkormányzati ellentét kérdésében: „Az kívánja csak a centralizációt, aki jobban bizik a feljebbvalókban, mint önmagában.” Az önmagunkban való bizás hiányát meg kell éreznünk — folytatta — a mai időkben

is. Az önmagunkban való bizás hiányát ki kell reparálni azáltal, hogy erős vidéki központokat, erős vidéki közeletet teremtsünk erős vidéki önkormányzatokkal”.

Alapos tárgyismerettel vázolta ezután a tanyai világ helyzetét Kecskemét környékének és tanyavilágának példájával ő maga is Kecskeméten kezdte el közigazgatási pályáját (azt a következtetést vonva le, hogy az önkormányzatok kiépítése, a meglévők megerősítése, a megye önkormányzatának, önkormányzati hatáskörének megerősítése természetes folyamattal oldja meg a tanyavilág igazgatásának kérdéseit.

Miért idegenkedik a nép a közigazgatástól?

Igen érdekes volt dr Paál Árpád fejtegetéseinek az a része, amely a nép idegenkedését vázolta a közigazgatás sokszor terhes gyámkodásától. Van ebben az idegenkedésben jó adag szabadságvágy, de sokszor azt is jelenti, hogy a közigazgatás segítős helyett béklyót, nyűgöt jelent. Azért kell az egészséges önkormányzati eszme nevében megszerettetni a segítő közigazgatást a néppel. Általában a tanyák életében van természetes folya-

mat, amely kialakítja a központokat, az igazgatás minden elemét, eszközt, csak ezeket kell jó érzékkel megfogni. Ha a közigazgatás ennek a természetes fejlődésnek a vonalára áll, a nép szeretni fogja. Egyébként az önkormányzatok megerősödését világ-szükséglet is követeli. Bárhogy forduljon Európa sorsa, csak önmagában erős magyarság tudja megállni a helyét.

Vázolta azután a világháború előtti

törekvéseket, amelyek az önkormányzatok elorsvasztását célozták, majd a Trianon utáni kényszerhelyzetről beszélt.

„Erre következett az — mondotta — hogy az önkormányzatokkal szemben teljes deklasszifikálás alakult ki és megkezdődött az önkormányzatok folyton fokozódó elorsvasztása. Így aztán nem csoda, ha a vidéki életben kifejlődik valami bizonyos szervilizmus. Nem azt mondom, hogy mindenki dacosan tartsa a fejét, de azt megkívánom, hogy mindenki öntudatos és önértékes legyen és tudja azt, hogy ezzel egy nagy életcélt, nem pedig hiú büszkeséget érvényesít. Ennek a nagy öntudatosságnak a hiánya a vidéki közelet szellemének valóságos kiherélése okozza azt, hogy mindenütt csak szervilizmussal találkozunk. Ennek a szellemnek a megváltoztatására szükség van. Éppen ezért szeretném, ha minden olyan jelenséget, amely valami további deklasszifikációt, további lefokozást mér az önkormányzatokra, megszüntetnénk, meg nem történte tennénk, mert talán nincs is reá szükség”.

„Elfogadjuk, de...”

Dr Paál Árpád a következőkben a szabályrendelet alkotásának jogáról beszélt és kérte azt tisztán és minden mellékgondolat nélkül az önkormányzatok részére kodifikálni. Rámutatott arra, hogy milyen természetellenes helyzet a legkisebb közelet szabályrendeletét is a legmagasabb jóváhagyáshoz kötni. A tanyai közigazgatás szabályrendeleteivel kapcsolatban megemlítette, hogy nem annyira az egyöntetűsége kell fektetni a fősúlyt, mint inkább az egyes helyszerűségek érvényesítésére.

Felszólalása végén dr Paál Árpád a következőkben indokolta meg pártja magatartását a javissal szemben:

„Mi ezt a törvényjavaslatot a legnagyobb készséggel tudjuk elfogadni — mondotta — mert önkormányzati alapon áll, a néppel való törődést foglalja magába és a városokhoz, községekhez való tartozás gondolatát ápolja. Hiszen éppen azt a célt szolgálja a tanyai közigazgatás rendezése, hogy ne szakadjanak el a községhez régen odatartozó tanyák és hogy meginduljon egy nagy folyamat, egy nagy országos munka annak elérésére, hogy a tanyák otthonokká és az otthonok hazává képződjenek. A részleges tárgyalás során azonban kérjük a szabályrendeletekkel kapcsolatos álláspontunk figyelembevételét”.

Dr Paál Árpád felszólalását általános helyeslés kísérte az egész Házban. A magunk részéről azzal a reménnyel ismertettük részletesebben, hogy ha „nem is tudott bejönni korrigálni a szerkesztőségbe”, rövidesen itthon köszönhetjük főszervezői asztala mellett. (P. I.)

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

Nagy érdeklődés előzi meg a Dohnányi-Zathureczky hangversenyt

Nagyvárad, május 7. A Dohnányi-Zathureczky hangverseny f. hó 8-án, szombaton este 7 órakor lesz a Református Kulturpalotában. Néhány jegy még kapható a Nemzeti könyvkereskedésben. A műsor — a várható rádásokon kívül — a helyi kívánságok figyelembevételével: Franck Cézár: Szonátája, Dohnányi: Szonátája és Beethoven: Kreutzer-szonátája szerepel. A szonáták egyes tételei közötti taps mellőzését, valamint a komoly műsorhoz és a nagy művészekhez méltó csöndet kér a rendezőség. A terem ajtóit 7 óra 10 perckor bezárulnak, tekintet nélkül a későn érkezőkre.

Jótekonycélú hangversenyt rendez az Erdélyi Párt réti körzete a Református Kulturpalotában

Nagyvárad, május 7. Az Erdélyi Párt réti körzete május 9-én, vasárnap este 7 órai kezdettel nagyszabású jótekonycélú hangversenyt rendez a Református Kulturpalotában. Az előadás díjtalan. Önkéntes adományokat a szegények javára elfogadják. Az előadás műsora a következő:

Hiszkegy. Előadja: Dobó Katica polgári leányiskola énekkara.

Ünnepi megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Gyapay László h. polgármester.

Kéler Béla: Rákóczi nyitány. Előadja a koncertzenekar, vezényel Kovács Győző.

Báthory Gábor: Ne hántsd meg soha Anyádat. Szavalja ifj. Bíró László.

Csurka Péter novelláját olvassa fel. **Szabó Gyuláné:** Az árva kislány. Szavalja Szabó Ica.

a) **Bellini:** Norma; b) **Brahms:** 5. magyar tánc. Előadja a koncertzenekar, vezényel Bíró László.

Anyák a magyar irodalomban. Dr. Bíró János főgimnáziumi tanár előadása.

Kéler Béla: Magyar vigjátéknyitány. Előadja a koncertzenekar, vezényel Bíró László.

Dr. Gedeonné Diósszilágyi Ibolya saját verseiből szaval.

Lavotta: Szerenád a Tisza-ház előtt. Előadja a vonósnégyes: Kriszta Miklós, Kiss B. László, Kovács Győző, Schmidt Béla.

a) **Molnár Mihály:** A négy fekete ló; b) **László Imre:** Anyám szíve. Műdalok. Előadja dr. Harasztos Tibor, zongorán kíséri Moeskonyi Gabriella.

a) **Grieg:** Solvejg dala; b) **Orgonaviágzás.** Előadja: Czeglédy Ica énekművész zenekari kísérettel, vezényel Bíró László.

Molnár Mihály: Tábortűz (Térkép.) Előadják Szabó Erzsébet, dr. Harasztos Tibor, Szász Enikő.

Himnusz. Előadja a zenekar. Konferál: Dr. Gedeon István.

Megmentik a levágásra szánt bárányokat

A földművelésügyi minisztérium kezdeményezést indított, amely a levágásra szánt bárányokat akarja a gyapjútermelés fokozása érdekében megmenteni és igénybevenni. A feladattal a Futurát kívánják megbízni, amely a közeljövőben adja ki erre vonatkozó részletes tájékoztatóját. A tervezet szerint egyrészt az eladásra szánt választási bárányokat kutatják fel, másrészt pedig összeírják azokat a gazdákat, akik gyapjútermelés végett ilyen bárányokra igényt tartanak.

Hatósági husszéket kérünk!

Kaptuk az alábbi igen érdekes levelet leközlésre:

Nem vagyunk hívei annak, hogy a hatóságok feleslegesen beavatkozzanak olyan dolgokba, amik a magánétekezés keretébe tartoznak. A hatósági beavatkozásnak csak akkor és ott van helye, ahol és amikor a magánétekezés vagy nem tud, vagy nem akar megfelelni hivatásának. A húsellátás terén nem mondjuk, hogy békebeli állapotok vannak, de, hogy Nagyváradon a vágóhídi vágáseredmények mást mutatnak, mint amit a közönség húsigényeinek kielégítése tekintetében nap-nap után tapasztalunk kell, az képtelenség.

A levágott állatok húsa elsősorban a közönség húsükségletének a kielégítését kellene, hogy szolgálja. A levágott állatok mennyisége, ha nem is elegendő ahhoz, hogy Nagyvárad lakosainak békebeli húsükségletét fedezze, ahhoz feltétlenül elegendő, hogy a város lakóinak leszállított igényeit kielégítse. Ezzel szemben a helyzet az, hogy teljesen indokolatlanul 8-10 darabos sertés-vágás esetén még a vágó hentes környékén lakók sem jutnak minimális hús-mennyiségülkhöz. Ennek oka csak az lehet, hogy a hentesek a levágott állatok húsát nyers állapotban nem szolgálják ki a közönségnek, hanem annak egy te-

kintélyes részét feldolgozott állapotban értékesítik, vagy amit nem állítunk, de mint egyik lehetőséget megemlítünk, „feketén” adják el, vagy pedig, ami egészen valószínű, kiváltságos megrendelők számára titkos csomagolással hozzák forgalomba.

Mint hogy a folyton ismétlődő panaszok orvoslást nem találtak, ezzel szemben tény az, hogy húst a vágások elég tekintélyes száma mellett sem lehet kapni, bekövetkezett a fentebb vázolt állapot: az erőlyes hatósági beavatkozás sürgős szükségessége.

Allítsa fel a város kerületenkint a maga husszékeit és a város által hízlatolt sertéseket csak ezek a husszékek hozzák forgalomba. Vásároljon a város ezeknek a székeknek a részére egyéb vágóállatokat is és ezeket hatósági áron levágva, nyers állapotban értékesítse.

Ilyen tarthatatlan állapotok között semmiesetre sem lehet tétlenül nézni azt, hogy hatósági pénzzel hízlatolt sertések húsát magánüzletre használják, sőt az is megengedhetetlen, hogy abból másnak, mint a köznek haszná legyen.

Ugy hisszük, hogy a javasolt hatósági intézkedéssel meg lehet a mai áldatlan helyzetet szüntetni.

Egy fogyasztó polgár.
(Aláírás.)

Budapesten letartóztatták Jeney Sándor nagyváradai fakeskedőt

A minisztérium folyosóján bonyolították le a „fekete” üzletet

Az *Esti Ujság* és az *Uj Nemzedék* írja: Szerdán délután a közellátási detektívek a földművelésügyi minisztérium épületében egy árdrágító társaságot értek tetten, amint ép a minisztérium folyosóján adták át egymásnak a pénzt.

A rendőrség tudomására jutott, hogy Farkas József és Kovács Albert budapesti faügyvők közvetítésével Jeney Sándor nagyváradai fakeskedő

háromszáz vagon fát készül eladni két malomtulajdonosnak, de nem a maximális áron, hanem 63.000 pengő felárral.

A detektívek nyomozásuk során azt is megtudták, hogy Farkas József a fa árát a földművelésügyi minisztérium egyik folyosóján fogja átvenni. Farkas ugyanis azt állította, hogy a minisztériumban megszerzi a szállítási engedélyt és ott bonyolítja majd le az üzletet. Szerdán délután 12 órakor detektívek álltak lesben „az üzletkötésnél”. Azon a folyosórészen tartózkodtak, ahol Farkas József találkozt a Jeney Sándornak.

Az egyik ablakmélyedéshez állt az ügyvök és a nagyváradai kereskedő. Jeney az áttatáskájából nagyobb kötet pénzt vett elő és elkezdte leszámolni Farkasnak. A detektívek oda léptek, igazoltatták a két férfit, a pénzt lefoglalták, azután mindkettőjüket átkísérték a közellátási hivatal rendőri kirendeltségére. Mindketten beismerő vallomást tettek és teljesen tisztázódott, hogy feketéüzletet akartak kötni. Azt is beismerték, hogy a fát Francz János kassai fanagykereskedőtől vették és vagonjáért a legális áron felül 20 pengőt fizetett Farkas. Farkas József különben a Hollánutca 7-b számú házban lakik, elegánsan berendezett lakásban. A zsidó faügyvök töredelmes beismerő vallomása során elmondotta, hogy a háromszáz vagon fa jelenleg Király János makói fakitermelő erdejében van és ezt a nagymennyiségű fát a rendőrség ottani kirendeltsége lefoglalta. Jeney Sándort, Farkas Józsefet és Kovács Albertet árdrágítás címén letartóztatták és átkísérték őket az ügyészségre.

A legkisebb munkabér meg nem fizetésén alapuló igény elévülési ideje

A valóban fizetett munkabér és a legkisebb munkabérhatárossal megállapított legkisebb munkabér közötti különbségre irányuló követelést a munkavállaló attól a naptól számított egy év alatt érvényesítheti, amely napon megkárosodásáról tudomást szerzett, amennyiben az

igény érvényesítése időközben el nem évült. Az alacsonyabb munkabér átvételétől számított három év elteltével a különbségre vonatkozó igény elévül. Olyan üzemben, ahol a fizetendő legkisebb munkabérek feltüntetett hirdetmény a 3.300-1939 Ip. M. számú rendelet 23. §-ában

megállapított módon ki van függesztve, a kifüggesztés időpontjától vélelmezni kell, hogy az üzemben dolgozó munkások a legkisebb munkabérekről tudomást szereztek. (63.309-1942. Ip. M.)

Hadirokkantak, hadiözvegyek kedvezménye a silőépítésnél

Az előző és mostani háború hadirokkantjai, hadiözvegyei és hadigondozottjai elsőbbségi jogot és nagyobb kedvezményt élveznek a földművelésügyi kormány silőépítési akciójánál. Az eddigi segélyezési mértéken felül úrkörmé-terenkint további 2 pengő támogatásban részesülnek. A segélyezés legfelsőbb határa 700-1000 pengő. A hadirokkantság, hadiözvegyesség és hadigondozott minőséget a közügyi előjáróság, városokban a polgármester igazolja.

Japánbarát papagájok

Kiplingtől kezdve már számos több-kevésbé népszerű író próbálta meg érzékeltetni az éjszakai dzsungel titokzatos hangjait: a vadállatok üvöltését, morgását és ordítását, a papagájok és majmok lármáját, a levelek sejtelmes suhogását. Ma már a repülőgépmotorok zúgása, az ágyúk bömbölése és a géppuskák éles kattogása is a déltengeri dzsungel megszokott hangjai közé tartozik. Első hallásra valószínűtlennek tűnik, de tény, hogy itt a japánok a papagájokban egészen váratlan szövegszerű találtak. Azelőtt a papagájok a természet hangjait utánozták; ma pedig a csatajaj imitálásában találják gyönyörűségüket. Így például egy amerikai folyóirat tudósítása szerint megtörtént, hogy egy angol őrjárat jobbnak látta megfordulni, mert közelve-nül előtte géppuska ugatott fel. Csak később derült ki, hogy az őrjárat nem japán géppuskásosztagra bukkant, hanem egy tréfiáskedvű papagájeszládra, mely mintha csak karmester irányítása mellett utánozta a géppuskakattogást. Még különösebb kalandban volt része egy angol katonának, akit egy papagáj egy éjszaka tartamára a szó szoros értelmében fog-szába ejtett. A katona magányos őrszolgálatot teljesített az erdőben, amikor hirtelen harsány „Kezeket fel!” kiáltás hangzott fel a sötétben. Mit tehetett volna más a szerencsétlen ebben a helyzetben, eldobta fegyverét és felemelte karját. Amikor a fáradságtól elcsigázva megpróbálta kar-jait lebecsátani, mindannyiszor nyom-ban megismétlődött a kiáltás: „Keze-keket fel, vagy pedig lövök!” Már reg-gelre járt az idő, amikor a katona végre felismerte, hogy egy papagáj bosszújának lett az áldozata, de arra már nem volt ereje, hogy bosszút áll-jon: abban a pillanatban, amikor az idegtépő feszültség feloldódott benne, a nagy testi és lelki kimerültségtől ájultan rogyott össze, amikor pedig a keresésére kiküldött őrjárat megér-kezt, a japánbarát madár már eltűnt.

Pártolja a keresztény ipart!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Készítetnek nemad ankviz. az.

Márton József mezőfényi plébános — püspöki tanácsos

A visszatért keleti és erdélyi területeken mindenütt ismerik Márton József mezőfényi plébános nevét. Márton József a megszállás ideje alatt egyháznak és nemzetének első vonalban álló katonája volt. Kezdetben a szatmári püspöki aulában teljesített szolgálatot. Itt a székesegyházi énekkar vezetésével szerzett maradandó érdemeket. A legnehezebb időkben került a mezőfényi plébánia élére, ahol az állandóan veszélyeztetett magyar iskoláig, általában a magyarság értékeinek terén végzett pótolhatatlan munkát. Érdemeit jutalmazta most meg dr. Scheffler János megyéspüspök, amikor püspöki tanácsosi címmel tüntette ki. A megyés főpásztor személyesen adta át a kitüntetést Márton Józsefnek Mezőfényen, ahol az elmúlt vasárnap a bérmlás szentségét osztotta ki.

Márton József kitüntetése osztatlan örömet váltott ki az egész egyházmegye papsága és hívei körében.

JAVULT DR PAAL ÁRPÁD ÁLLAPOTA. Városszerző nyelvi részvételt és aggodalmat keltett lépünk főszerkesztőjének, dr Paál Árpád országgyűlési képviselőnek váratlan, súlyos megbetegedése. Mint most Budapestről örömmel értesülünk, dr Paál Árpád állapotában javulás állt be. A beteg tegnap óta a Rökus-kórház egyik külön szobájában fekszik, ahol a leg gondosabb orvosi kezelésben és ápolásban részesül.

RÓMÁBA ÉRKEZETT A SVAJCI APOSTOLI NUNCIUS. Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Bernardini svajci apostoli nuncius üdülése Rómába érkezett. A nuncius több látogatást tett a Vatikánban.

A nagyváradi evangélikus egyházközség vallásos ünnepélye. A nagyváradi evangélikus egyházközség 1943. május hó 8-án, szombaton este 7 órakor gróf Csáky István-u. 26. sz. alatti templomában vallásos ünnepélyt rendez. A vallásos ünnepélyen dr Farkas Mária diakonissza főnöknő, a „Féhbé” Evangélikus Diakonissza Egyesület előadást, Zulauf Henrik diakonissza lelkiész biblíamagyarázatot tart. Túrmezei Erzsébet diakonissza-testvér saját költeményeiből olvas fel, Hermann Ilus és a Luther Kar pedig énekszámokat ad elő.

UTÁNPÓTLÁS A NAGYVÁRADI VÍVÓSPORTBAN. Barabás Ferencet, az NSE kitűnő kardforgatóját, aki már annyi országos versenyen szerzett Nagyváradi vívósportjának dicsőséget, barátai és ismerősei néhány nap óta ismét a gratulációk özönével árasztják el. Az NSE közkedvelt „Bari”-ja azonban ezúttal nem bajnokságot nyert, — hanem apa lett. Az újszülött fiúgyermek a legifjabb Barabás Ferenc állítólag kis vasgyűrűs akik a nagyváradi vívósport utánpótlásában, kételkedtek, most már biznak abban, hogy az NSE jövője biztosítva van.

SIGEMICU TÁRGYALÁSAI KÜLFÖLDI DIPLOMATÁKKAL. Tokio. A NTL. jelenti: Sigemicu külügyminiszter csütörtökön folytatta tanácskozásait a Tokióban működő diplomatákkal és ezúttal a svéd, a spanyol, a svájci nagykövettel és az afgán nagykövettel tanácskozott. Pénteken a külügyminiszter Magyarország, Portugália és Bulgária követeit fogadja, május 8-án Kína, Görögország, Argentína és Románia ügyvivőit.

Amerikai parlamentközi egyesülés tervét vetették fel Washingtonban. — Genéből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Washingtonból jelentik, Panarada bolíviai elnök csütörtökön a szövetségi értekezlet előtt javaslatot tett, amelyben amerikai parlamentközi egyesülés létesítésének tervét vetette fel. A nyugati félgömb törvényhozó testületei eddig külön dolgoztak, most azonban feladatukká vált az egyes amerikai köztársaságok közötti kötelekek szorosabbra fűzése és a nagyobb szerepvállalása az egyes országokhoz fűződő külügyi kapcsolatok terén. Ezt csak amerikai parlamentközi egyesülés létesítésével lehet elérni.

HÁZIVERSENYT RENDEZNEK VASÁRNAP AZ NSE VIVÓI. Nagyváradi, május 7. Vasárnap, 9-én délután 4 órai kezdettel tartja a Nagyváradi S. E. vívószerzőtálya ifjusági tör és kard házi versenyt a Bémer-tér 2. szám alatti vívóteremben. A versenyen népes mezőny indul úgy tör, mint a kard versenyszámokban. Ez lesz az NSE utánpótlásának egymás közötti erőpróbája és bizonygató tétele annak, hogy az NSE fiataljai méltó nyomdokaik maradnak a régi NSE gárdának. A kardban indulnak: Andrásy, Rednik, Gyémánt, Kádár és még sokan mások. Törben: Puskás, Jeney, Bartsch stb. Belépti díj nincsen (a propagandára való tekintettel) és a jurielneki tisztet Szántay János, az NSE örökös bajnoka látja el.

Véres családi tragédia. A MOT jelenti: A Budapest közelében lévő Erd tiszttiszteletemen Kóhelyi Gyula megfojtotta egy zsinórral három gyermekét, majd egy törrel felvágta hasát, a lakást felgyújtotta, végül felakasztotta magát. Mire rátaláltak, ő is meghalt.

VÁRALLYI DEZSŐ ÜNNELÉSE. Nagyváradi, május 7. Várallyi Dezső állampénztári igazgató, a nagyváradi adóhivatal főnöke, tegnap töltötte be 40-ik szolgálati évét. A kiváló tisztviselőt ehéül az alkalomból vasárnap délelőtt 10 órakor a pénzügyigazgatóság tanácstermében meleg ünnepelésben fogják részesíteni.

Asszonyok, akik évek óta renyhe bélműködésben szenvednek, igen könnyű székürülést, kielégítő anyagcserét és jó emésztést érhetnek el, ha reggelenként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

OLASZNYELVŰ ELŐADÁS A TÜZHARCOS OTTHONBAN. Vasárnap, április 9-én 1 órakor, a Tüzharcosok Szövetségének helyiségében (Széchenyi-épület I. em.) Dr. Corrado Ortolani, a nagyváradi Olasz Kulturintézet lektora rövid előadást tart, melynek tárgya: Olaszország és Afrika. Az előadás olasz nyelvű. Belépti díj nincs. Az Olasz Kulturintézet meghívja összes tagjait, szívesen látja mindazokat, akik az olasz nyelvet értik és az időszerű tárgyról érdeklődnek.

BELVÁROSI Pénteken csak 1 napig!
Mindenki gyanus! Izgalmas detektív film
 Szombattól: **Szerusz Péter**
 Páger Antal hatalmas kettős alakítása! — Simor Erzs, Páger Antal, Erdélyi Mici, Misoqa, a 2 Pethes, Mihályfi, Köpecsi Bócz.

KORONA Filmszínház
A nőnek mindig igaza van
 Ilse Werner nagyszerű énekes, füttyös revü-vigjátéka

Dóky János nagyszerű vigjátéka
Karosszék
 Főszerelői: Szeletzky, Rajnay Gábor, Szilassy, Latabár a CASINOBAN

HÁZASSÁG. Molnár Lajos áll. gimn. tanár és Tunyoghy Mária áll. gimn. tanárnő április 25-én, húsvétvasárnap, Csikszentimrén tartották esküvőjüket. Minden külön értesítés helyett.

Fehérházi bajtárs! Ne feledd el, hogy május 10-én este fél 7 órakor bajtársi összejöveteled van a Széchenyi épületben levő helyiségünkben. Elnökség.

38.000 FALLANGISTA FELVONULÁSA FRANCO ELŐTT. Sevilla. (MTI) A NTL. jelenti: Sevilla lakosságának unjomása közben 38.000 fallangista vonult fel Franco államfő előtt. A város polgármestere átnyújtotta a város aranyérmét.

Biztonságba helyezték Szent Domonkos holttestét. Bolognából jelentik: (MTI) Négy napj egyházi ünnepségek sorozata után csütörtökön átszállították Szent Domonkos földi maradványait arra a helyre, amelyben biztonságban tudják légitámadások következményeit ellen. A koporsót a Szent Domonkos kolostor új földalatti pincéjében helyezték el. A bíboros-érsek Istent Szent Domonkos áldásáért kérte Olaszország és az olasz fegyverek számára.

AMERIKÁBAN SZTRÁJK ESETÉN A KORMÁNY VESZI ÁT A GYÁRAT. Amszterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Brit hírszolgálat jelentése szerint az Egyesült Államok szenátusa 63 szavazattal 16 ellenében elfogadta Conelly szenátor törvényjavaslatát és ezzel felhatalmazza az amerikai kormányt arra, hogy a haditermelés szempontjából fontos minden gyárt átvéhesen, ha sztrájk fenyegetné az üzemi munkát. A javaslatot már tovább tették a képviselőház elé.

A nápolyi bíboros pásztorlevelében megbélyegzni az angol-amerikai barbár légitámadásokat. Nápolyból jelentik: Ascalesi bíboros a papsághoz és a nápolyi néphez igen fenékölt hangú pásztorlevelet intézett, amelyben méltatlankodásának ad kifejezést az ellenséges légitámadások pusztításai felett, s egyben mély fájdalommal állapítja meg, hogy ezek a barbár légitámadások mekkora gyászt okoztak a polgári lakosság sorában, s felsorolja azokat a templomokat, amelyeket a repülőbombák rombadöntöttek. A pásztorlevel így végződik: „Hány szentély, keresztelőkút, műemlék ma pusztta romhalmaz, néma tanuja annak, hogy az ellenséges bombák ahelyett, hogy katonai célpontokra irányultak volna, a békének és az isteni gondviselésnek a hajlékát pusztították el.

ZRINYI ILONA EMLÉKEZETE A HEGYI KULTURHÁZBAN. Május hó 29-én, vasárnap este 7 órai kezdettel Kiss János tanítónéközpontintézet igazgató Zrinyi Ilonáról tart előadást a Hegyi Kulturházban. Ez évben van Zrinyi Ilona születésének 300 éves évfordulója, ki századok óta úgy él a magyar történelemben, mint a hazafias eszme önfeláldozó és hűségese asszonyhőse s a hitvesi szeretet mintaképe. Munkács várának hősi védelmezője, mintaképe a mai idők nőtáradalmának. Kiss János történelmi előadását kísérő műsor egészíti ki Venczel Pál rendezésében és Boda Margit zenetanárnő gyermekzenekarának közreműködésével.

A Láthatár májusi számában vitéz Nagy Iván, a külföldi magyar sajtó eddig legteljesebb bibliográfiáját adja. Kovács Endre „Egy konstruktív szlovák politikus” címen Pauliny Tóth Józsefről ir tanulmányt, Szabó István pedig arról is, hogyan tükröződött két évtizedig a magyar irodalom a román folyóiratokban. Gazdag könyv- és sajtótázelemle egészíti ki a színvonalas számot. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 15.

Az élesdi kir. járásbíróság.
 Pk. 1227/1942/10. szám.

Idéző hirdetmény.
 Az élesdi kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Sztraka Gusztávné folyamodónak dr Ujfalusi Sándorné és társa ellenérdekű alperes ellen 1800 P kártalanítási tőke és jár. iránt indított perében a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943 évi május hó 21 napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében (Horthy M. utca 79. házszám I. emelet 6. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszerűen pedig Ujfalusi Gábor elle. érd. részére — aki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul Hollmayer Béla élesdi ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az ellenérdekűt, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazotti által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Élesd, 1943. évi április hó 9 napján.

Dr Szabó Gusztáv s. k.
 kir. j. b. elnök.
 A kiadmány hitelül: Kojánk díj-nok.

Ujabb 50 ezer pengő az erdélyi mintabromfió-akcióra

Ismertetes, hogy a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége megbízásából az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület mintabromfió-akciót bonyolít le, melynek lényege, hogy 50 százalékos anyagi támogatást kapnak mindazok a baromfityenyésztők, akik a hivatalos tervek szerint építenek baromfiókat és ezt a közéleti előjárás igazolja. A segély azonban nem haladhatja meg az 500 pengőt. Most a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége újabb 50 ezer pengőt folyósított erre a célra. Jelentkezési határidő július 31.

Őszinte mozikritika

Tigrisek ura

— Az Apolló mozi bemutatója. —

A cirkusz világába enged bepillantást a *Tigrisek ura* című német film, amelyet pénteken kezdett pergetni az Apolló mozi. De nem szokványos színek, konvencionális beállításokat nyújt, hanem finom művészi eszközökkel, rendezői fortélyokkal és technikai fogásokkal élénk vetíti a különös világ egész valóságát az igazgatóné tragikus sorsától a tigriszelidítő szerelmi konfliktusain és a kettecsosó szelma vidám idilljén át egészen a kenguru megbetegedéseiig. A legapróbb részletekig csodálatos alaposággal és élménnyel tárja fel a cirkusz rabságában munkálkodó emberek és állatok életét, mindig teljes környezetképet adva, amelyből erőszakosság nélkül domborodnak ki a darab hőseinek örömei és szenvedései. A cselekmény izgalmas volta éppúgy magával ragadja a nézőt, mint a technikai megoldások érdekessége. A darab, amely a legszínesebb, legkomolyabb és egyúttal a legkedvesebb filmalkotások közé tartozik, nagy érdeklődésre tarthat számot.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MÁJUS 8.
Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Szórakoztató zene.
- 11.15 Hoshtrasser Hugó gondonkázik.
- 11.40 A Közellátásügyi Minisztérium rádióelőadása.
- 12.10 A Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Ilinczy László szalonzenekara.
- 15.00 Operatrészetek.
- 15.30 Lengyel Tamás dr. felolvasása.
- 15.50 Perényi Gabriella filmdalokat énekel.
- 17.00 Mecsekj Rudolf és Horváth Jenő kétzongorás jazz-műsora.
- 17.20 Bónyi Adorján elbeszélése.
- 17.40 Fel, fel vitézek a csatára.
- 18.25 Hangképek innen-onnan.
- 19.00 Vidám, zenés séta a tavasz városligetben.
- 22.15 Táncczene.
- 23.15 Magyar nóták.

Budapest II.

- 18.50 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája.
- 19.15 A müncheni Filharmonikusok hangversenyének közvetítése.

Olvassa és teresse a Magyar Lapokat

A nagyvárad kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.
3183/1943. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Guj Jánosné végrehajtónak Benkő Imre végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 401 P 30 fillér tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a Nagyvárad thj. városban fekvő, s a nagyvárad 829. számú betétben A-1. sor. — 4408. hrsz. alatt felvett ház ingatlanok a B. 18. alatti Benkő Imre nevében álló 1/2. illetőségre 4880 P kikiáltási árban elrendelte azzal, hogy az árverés az özv. Trandafir (Tornai) Miklósné Mandelovits Rozális javára C. 29. sorszám 436/1927. tk. számú végzéssel bekebelezett örvégi haszonélvezeti jogot nem érinti.

Az árverést 1943. évi június hó 8. napján délelőtt 9 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Széchenyi-tér 14. sz. 25. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-a, amelyet a magasabb ígéret ugyanannyi %-ára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. évi február hó 20. napján.

Dr Implom János s. k.
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül: *Dálnoky Anna* kiadó.

A székelyhídi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.
377/1943. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Szűcs János végrehajtónak Mihale Virág végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 600 P tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a Biharó-szeg községben fekvő, s a biharió-szegi 3266 sz. tkvi. betétben A-1-2. sorszám és 5854/2 és 6553/2. helyrajzi számok alatt felvett, szántók a Nyozóvölgyben 1364. és 1469. □-öl területű, B. 1. sorszám szerint Mihale Virág nevében álló ingatlanokra 1500 P kikiáltási árban elrendelte azzal, hogy az elrendelt árverés özv. Török Ferencné, szül. Török Erzsébet örvégi haszonélvezeti jogát nem érinti. (C. 1.)

Az árverést 1943. évi június hó 2. napján délelőtt 10 órakor Biharó-szeg községében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanokat a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-a, amelyet a magasabb ígéret ugyanannyi %-ára kell kiegészíteni.

Székelyhíd, 1943. évi február hó 20. napján.

Dr Kádár Géza s. k.
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül: (olvashatatlant aláírás) kiadó.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használt ruha üzletben
legjobb áron vehet, eladhat Bémer-tér 1. (udvarban),
Hivásra hához jövek.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Kata, Kitty, Katinka péntek, szombat, vasárnap

Kata, Kitty, Katinka című mulatságos, vidám operett-ujdonosság pénteken este premier bérletben mutat be a színházat Daniss Győző rendezésében, gyönyörű kiállításban. Csupa kacagató vidámság, romantika és fülbemászó, finom muzsika az egész operett. Pompás táncok. Főszereplők: Márffy Vera, Göndör Klári, Hotty Éva, Benkő Béla, Daniss Győző, Szabó Ernő, Bakay Lajos, és Pákozdy Ferenc. A-bérlet előadás szombaton este, vasárnap este pedig bérletszünet.

Szombaton délután egynegyed 4 órai kezdettel a nagyszerű *Egy nap a világ* című mai háborús történet kerül színre.

Vasárnap délután „olcsó helyárrakkal” a legkacagatóbb operett-ujdonosság, a *Bácskai dinom-dánom* van műsoron.

Népművelési előadás hétfőn este. *Déryné c. nagyoperett* megy. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók.

Gyurkovics fiúk c. operett, melynek gyönyörű muzsikáját Farkas Imre szerelte és Herczegh Ferenc hasonló című regényéből alkalmazta színpadra, kedden és szerdán este kerül színre. Kedden premier bérlet, szerdán A-bérlet.

Munkás előadás keretében csütörtökön este: *Mária főhadnagy*.

Kiss Ferenc a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja, május 14-én és 15-én Tamási Áron: *Csalóka szívárvány* című darabjában vendégszerepel a színházban, melyet Tompa Mik-

lós, a kolozsvári Nemzeti Színház rendezője rendez, aki a kolozsvári eredeti bemutató előadást is rendezte. Mérsékeltlen felemelt helyárrak. Pénteken premier bérlet, szombaton A-bérlet.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: *Kata, Kitty, Katinka*. premier bérlet.
Szombaton délután: *Egy nap a világ*.

Vasárnap délután: *Bácskai dinom-dánom*.

Vasárnap este: *Kata, Kitty, Katinka*.

Hétfőn este: *Déryné*.
Kedden este: *Gyurkovics fiúk*, premier bérlet.

Szerdán este: *Gyurkovics fiúk*. A-bérlet.

Csütörtökön este: *Mária főhadnagy*. (Munkás előadás.)

Szolgáltató gyógyszertárak:

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.

KORONA gyógyszertár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rácz Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszertár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

szent ISVTÁN gyógyszertár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

Kisok döntőmérkőzés az Erzsébet-ligeti pályán

Szombaton folyó hó 8-án délután 5 órai kezdettel országos középiskolai labdarugó bajnokság középdöntőjét játsszák az Erzsébet-ligeti sportpályán: a Marosvásárhelyi Gépipari Középiskola és a Nagyvárad „Baross Gábor” Kereskedelmi Középiskola csapatai. A mérkőzésre szeretettel várjuk a közönséget. Tekintettel a mérkőzés fontosságára, kérjük egyben a pontos megjelentést is.

Itthon játszik a MÁV I. és II. csapata vasárnap

Vasárnap sem marad sportesemény nélkül Nagyvárad labdarugó-szurkoló táborában. Itthon játszik a MÁV I. csapata a Szarvasi Törekvés-sel, a MÁV II. pedig a Gyulai Levente csapatot látja vendégül.

A MÁV II. mérkőzése fél egykor kezdődik, míg az első csapat kezdési idejét 3 órára tűzték ki.

A mérkőzések iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg és remélhető, hogy a hétről-hétre fejlődő vasutas csapatok két mérkőzéses csatája sok nézőt fog kivonzani a küzdelem színhelyére.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

H. V. Morton: Az Üdvözítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 689

Eladó kombinált szekrény, kétszemélyes rekamie, asztal, két szék. Iványi Ödön-u. 5. Asztalos műhely. 720

Használt női és férfi ruhaműt veszek vagy bizományba vállalko, Hitler Adolf-u. 22. sz. 5. ajtó. 4

Allást nyec

Napszamosnóket, 17-18 éves ifjakat, kocsisokat és béreseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyar. Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 645

17-20 éves fiatalember munkának azonnal felvételt. Jelentkezni a lap hirdalposztályánál.

Vasiztergályos és lakatos segédel felvesz az Iván vasöntöde, Nagyvárad. Vitéz-u. 52. 5

Varróleányok, önálló, kézilányok és tanulok felvételnek. Vadászne, Hitler-u. 11. 3

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű fergék irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Uj cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszekerezzel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 31-08.

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilgigeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

MAJDUJALAJDONOS.

szent LASZLÓ-NYOMDA R-E.

76-és felelősszerkesztő: felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc, szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.